

Ірина Постоленко
*Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини
(м. Умань, Україна)*

НАСЛІДКИ РЕФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Найбільш суттєві реформи середньої освіти Великої Британії кінця ХХ – початку ХХІ століття відбулися у 1944 (Закон Батлера) та 1988 (Закон Бейкера) роках. Відповідно до положень закону про освіту 1944 року було поглиблено децентралізацію у сфері управління шкільною освітою та перерозподілено обов'язки між центральним урядом та місцевими органами управління освітою стосовно управління державною середньою освітою. У 1988 році з прийняттям Закону про реформування освіти, провідною ідеєю британського уряду стало забезпечення високої якості шкільної освіти шляхом запровадження освітніх стандартів (національного навчального плану, навчальних програм, національної системи тестування з предметів обов'язкового циклу) та ринкових механізмів управління розвитком освіти (вільний вибір шкіл, їх диференціація, конкурентна боротьба за «клієнта» між навчальними закладами тощо). Завдяки освітній реформі 2004 року, яка внесла радикальні зміни у організацію шкільного педагогічного процесу, у старших класах було запроваджено профільне навчання, школи отримали більший рівень автономії, а також введений в практику четвертий ключовий етап навчання [1 с. 89].

Нині ринкові пріоритети в освітній політиці Великої Британії, зумовлені, передусім, прагненнями країни конкурентоспроможності, збалансування попиту та пропозиції у наданні освітніх послуг, індивідуалізації і диверсифікації, продуктивності й ефективності шкільного педагогічного процесу. Основними завданнями вдосконалення шкільного педагогічного процесу сьогодення є підвищення рівня доступу учнів до

освіти по всій країні; вдосконалення якості освіти; посилення зв'язків між школами і роботодавцями.

Внаслідок проведених реформ було напрацьоване сучасне нормативно-законодавче забезпечення педагогічного процесу у британських школах, яке відбувається на загальнонаціональному рівні (закони про освіту, освітні акти, Національний курикулум), на рівні територіальних одиниць (закони, акти та навчальні плани Англії, Уельсу, Північної Ірландії та Шотландії), а також на місцевому рівні (шкільні статути). Саме на основі вищезгаданих документів відбувається організація педагогічного процесу в школах Великої Британії відповідно до таких принципів: цілеспрямованості (цілепокладання) – послідовної реалізації вимог законодавчих актів Великої Британії; прогностичності – формування змісту освіти, який дасть можливість учневі виконати завдання будь-якої складності в майбутньому; технологічності забезпечення – безперервності й послідовності реалізації етапів розробки нормативної та навчально-методичної документації; ефективності – спрямованість педагогічного процесу на високий результат; територіальних відмінностей – створення освітньої законодавчої бази з урахуванням соціальних та географічних відмінностей між територіальними одиницями Великої Британії [3, с. 28].

З цими законодавчими змінами пов'язане вдосконалення фінансової і кадрової організації педагогічного процесу. Управління, кадрове забезпечення та фінансування британських шкіл відбувається на загальнонаціональному, регіональному та місцевому рівнях. В Англії та Уельсі центральний уряд реалізує освітню політику і надає фінансову підтримку всім освітнім організаціям. В Англії за реалізацію освітньої політики несе відповідальність Міністерство освіти та зайнятості, а в Уельсі – Департамент з питань підготовки та освіти Уельсу. Місцеві органи управління освітою відповідають за належне забезпечення шкіл обладнанням, а також організацію управління школами на регіональному

рівні. Менеджмент шкільної освіти у Північній Ірландії на національному рівні здійснюють Міністерство освіти і Міністерство зайнятості та навчання, а на регіональному рівні – п'ять комітетів освіти та бібліотек. Щодо Шотландії, то Шотландський виконавчий освітній комітет та Шотландський департамент ініціатив, транспорту на навчання протягом життя відповідають за реалізацію національної освітньої політики. На регіональному рівні за розвиток освіти є відповідальними 32 унітарні ради, які називаються Шотландські місцеві ради [2, с. 156].

Детально вивчивши процес управління британськими школами, ми дійшли до висновку, що він відбувається на основі таких принципів: демократичності управління; загальнонаціональних та регіональних відмінностей; колегіальності у прийнятті рішень; педагогічного лідерства; зорієнтованості на результат; моніторингу якості педагогічного процесу. Для того, щоб надання освітніх послуг у британських школах було якісним, необхідно добирати педагогічні кадри на основі таких принципів: конкурентоспроможність; професіоналізм, фахова компетентність; уміння працювати в колективі; уміння працювати з дітьми; інноваційне мислення, творчість.

Фінансування шкільної освіти у Сполученому Королівстві відбувається децентралізовано, хоча, уряд прагне централізувати цей процес. На нашу думку, з метою належного забезпечення фінансування закладів середньої освіти необхідно дотримуватися таких принципів фінансування: справедливого розподілу фінансових ресурсів; плановості; цільового спрямування коштів; ефективного використання фінансування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Chitty C. Education policy in Britain Basingstoke / C. Chitty. – London : Palgrave Macmillan, 2004. – 173 p.
2. Jones K. Education in Britain: 1944 to the present / K. Jones. – Cambridge : Polity Press, 2003. – 202 p.
3. Wintle M. Creating and Maintaining Assessment Policy and Practice for the

Whole School / Mike Wintle. – London, UK : RoutledgeFalmer, 1999. – 61 p.